

Notes als debats de l'Estatut

Què de pressa corre el temps! Volíem comentar el discurs de Lerroux i se'ns ha passat l'hora pròpia. Aquesta llestesa de la política actual palesa la seva vitalitat i magnitud. S'apressen els fets i els capítols cal que aguantin molt fort per a sostenir-se.

A part de la lleialtat que demostra el discurs del cabdill radical, lleialtat condicionada, però, volíem fer avinent una conseqüència que se'n desprèn.

El seu discurs fou un esplai personal o representava un sector més o menys extens del seu partit.

Això és un fet greu que no hem vist comentat com corresponia a la seva importància. Davant d'un problema tan cabdal per a l'Estat i per a la República, Lerroux dóna llibertat d'acció als seus partidaris.

Representa l'Estatut de Catalunya, vulguin o no vulguin els adversaris, l'afirmació de l'obra republicana, simbolitza el nou règim perquè capgira tota la labor monàrquica i enfront d'ell el cap d'un partit que preté governar, afliuixa la disciplina i deixa que cada afiliat voti com més l'acomodi. El partit es transforma en partides, s'estèn en guerrilles que actuen incohexes; si ho apurèssim molt, podríem deduir-ne la seva dissolució. Continuem afirmant que el fet és greu i el comentari extremat no seria molt favorable a la capacitació dels radicals per a governar.

No és hora, però, d'inutilitzar, o pretendre-ho amb sutileses, un partit que, fet i fet, és un puntal de la República i pot servir-li en dies amargs. Però no usi gaire sovint aquest procedir el senyor Lerroux, perquè ni és just ni és eficaç. La seva conformitat personal és d'una gran vàlua i Catalunya li agraeix, en aquella part que li dóna raó, però més en compte li tindria que en lloc d'actuar com a cap d'un sector radical ho hagués fet com a cap d'un partit.

I no tenim d'assenyalar directives al senyor Lerroux, però com a ciutadans cal preguntar-li si seran molts els punts principals de la Constitució efectiva de la República en els quals els diputats arrengherats a les seves ordres recabaran la llibertat d'acció. Convé saber-ho perquè la idealitat del nou règim

descansa en els partits i el que no tingui una unitat de pensament en aquelles coses que tant l'afecten, no servirà per a governar-la.

***

En el discurs admirable del amic Hurtado es fa avinent la posició contradictòria dels vells universitaris i la dels actuals. Salmeron, Giner de los Ríos, Azeàrate, contradueixen al grup que capitaneja Ortega i Gasset i Sánchez Roman.

Efectivament, la seva situació és ben diversa i parlen un llenguatge en absolut contraposat. La interrupció de Valdecasas, deixeble i devot d'Ortega i Gasset al discurs, que cal lloar per la seva densitat, d'Antoni Xirau, afirmant que la llibertat la dóna l'Estat, és tendència purament feixista. No era aquesta, tanmateix, la doctrina dels anteriors.

Direu que els temps han canviat. Precisament perquè han canviat i són perillosos per a les altes funcions culturals i morals de l'Estat en abassegar els interessos econòmics és el moment que la intel·ligència assenyali els nobles destins de l'home.

L'explicació, però, és que aquells universitaris eren fills del període revolucionari, portaven tota l'empremta i l'embranchada de l'intent més seriós que féu el segle passat per a salvar l'Estat espanyol. Aquests d'avui són la generació del 98, hora de desfeta, de decepció; quan tota la carcassa de la monarquia fallà en la guerra de Cuba i els Estat Units.

La fe dels uns contrasta amb el pessimisme dels altres. Caldria reviuir aquelles hores d'atuïment, quan es trencà tot davant de l'Es-

tat, quan les veus més optimistes demanaven que es tanqués amb set claus la tomba del Cid.

L'Espanya faltà aleshores dins de molts esperits. Uns perderen la fe en l'Estat i altres en el poble perquè no reaccionà amb eficàcia. Per això les desferres d'aquells temps, les més atüdes i menys sensibles, les que porten la impressió de la desfeta, volen crear, no un Estat expressió de la voluntat popular, no una democràcia, sinó una màquina obrera que ens disciplini fortament i que s'aparti de tota sensibilitat popular. No hem vist, però, que una nova fe i confiança ens enforteix a tots i que la seva hora s'ha allunyat per sempre.

J. AIGUADER I MIRÓ

S'HA DE DONAR A CATALUNYA NO EL MINIM, SINO EL QUE SIGUI JUST.

A. LERROUX.

Notes polítiques

ELS SOCIALISTES I EL SENYOR AZAÑA ESTAN D'ACORD

Segons referències autoritzades, s'ha arribat a una unanimitat de criteri entre el president del Consell i la minoria socialista. Aquesta ha mostrat la seva conformitat amb els punts de vista en què s'ha de desenrotllar la intervenció del senyor Azaña, i per tant, la minoria socialista seguirà les aspiracions del cap del Govern.

També sembla segur que el senyor Azaña parlarà en la sessió d'avui, contestant els oradors que han intervingut en la discussió de la totalitat de l'Estatut de Catalunya. Si el senyor Azaña intervé avui, el senyor Maura parlarà divendres. Hom no sap quan intervindeu els senyors Sánchez Roman i Ortega i Gasset.

Foment Nacionalista Republicà

Dissabte, 28 Maig 1932

A les 10 de la nit

CONFERÈNCIA

a càrrec de Diputat a Corts per Barcelona

Antoni M.ª Sbert

Tema: "La Revolució i l'Agricultura"

Mirador internacional

RÚSSIA. — Krylenko, creu que els Soviets no han afusellat tots els que cal. Ha dit que el Poder Soviètic s'ha mostrat fins ara excessivament indulgent amb els seus enemics.

BRASIL. — De Vista Alegre, en quatre mesos han desaparegut misteriosament trenta-sis infants menors de dotze anys. L'alarma és gran. Tots els esforços de la policia per esbrinar on són els infants han fracassat.

XANG-HAI. — Els caps militars desmenteixen que el senyor Shirakawa hagi mort. Es creu, però, que la notícia és certa.

AUSTRIA. — Diuen de Viena que Herr Sehreinor, exprefecte del Burgenland, i actualment diputat cristiano-social del Burgenland, al Landtag, ha estat assassinat a trets de pistola durant una discussió sostinguda amb uns obrers en una bòbila de la seva propietat.

L'assassí és germà d'un obrer que havia estat acomiadat.

JAPÓ. — El senyor Nagai, secretari principal del partit Minseit, ha acceptat la cartera d'Ultramar en el Govern nacional.

LA HAVANA. — Novament s'observa gran agitació política al país. Per ordre del general Menocal, els caps de l'oposició han estat detinguts.

ALEMANYA. — Ha causat molt mala impressió el nou projecte de llei d'excepció que ha redactat el Govern alemany.

La Dieta prussiana ha celebrat la seva primera sessió, de pura fórmula.

En entrar els 262 diputats racistes, que ho feren en fila índia, foren rebuts pels comunistes amb crits d'"Ací estan els gansos!"

El general Von Litzmann, del partit racista, dagà d'edat, ocupà el seient presidencial, mentres els restants membres del grup el saludaven a l'ús feixista.

Els comunistes donaren crits d'"A baix Hitler! A baix la dictadura!"

Després d'una curta allocució del president, els comunistes presentaren una moció de desconfiança contra el Gabinet Braunn i sollicitaren que la Dieta la votés immediatament.

El president suspengué la sessió.